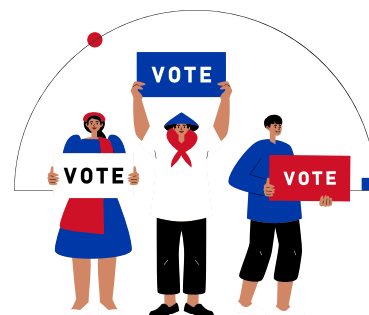

CALEA CĂTRE UE: PROTEJAREA DREPTURILOR MINORITĂȚILOR ETNICE, PĂSTRAREA IDENTITĂȚII ȘI DIVERSITĂȚII CULTURALE A MOLDOVEI

Cum sunt tratate minoritățile etnice în UE? Cum sunt sprijinite acolo comunitățile etnice și le sunt oare respectate pe deplin drepturile? De ce dezinformarea și propaganda rusă îi afectează cel mai mult pe reprezentanții minorităților etnice din Republica Moldova și ce pot face autoritățile pentru a obține coeziune socială? La acestea și alte întrebări găsiți răspunsuri în acest buletin informativ.

Interviu cu un expert

Cum poate contribui diaspora la succesul Referendumului constituțional privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și ce beneficii vor avea moldovenii din diasporă în cazul în care țara noastră va deveni membră a UE am aflat de la reprezentantul comunității WatchDog Andrei Curăraru.

ULTIMELE ȘTIRI PRIVIND SPRIJINUL UE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Triunghiul de la Weimar susține parcursul european al Republicii Moldova

Miniștrii de externe ai țărilor din Triunghiul de la Weimar – Franța, Germania și Polonia – au adoptat o declarație comună la Chișinău, în data de 17 septembrie, în care au subliniat sprijinul ferm al acestor state pentru parcursul european al Republicii Moldova. Susținerea a fost exprimată în cadrul Conferinței ministeriale a Platformei de parteneriat pentru Republica Moldova și marchează un pas important în procesul de aderare a țării noastre la UE. Franța, Germania și Polonia au lăudat inițiativa Moldovei de integrare în UE, recunoscând progresul democratic al țării și angajamentul ferm al cetățenilor săi față de parcursul european.

Foto: mfa.gov.md

Totodată, în declarația lor, miniștrii de externe au lăudat eforturile autorităților moldovenești de a implementa reformele necesare în conformitate cu cerințele UE, subliniind importanța sprijinului continuu în susținerea valorilor fundamentale ale UE, precum statul de drept, democrația și drepturile omului. Angajamentul celor trei state de a continua să acorde asistență Moldovei este esențial pentru implementarea acestor reforme, consolidând astfel parcursul european al țării.

Un alt punct important al declarației a fost recunoașterea succesului Moldovei în respingerea eforturilor de destabilizare depuse de Rusia. Triunghiul de la Weimar și-a exprimat sprijinul și pentru consolidarea apărării și securității Moldovei, un aspect critic având în vedere amenințările geopolitice din regiune. Asistența din partea Franței, Germaniei și Poloniei în acest domeniu poate crește rezistența țării noastre la presiunile externe și poate crea un mediu de securitate mai stabil, care este vital pentru procesul de integrare europeană.

În declarație se subliniază faptul că aderarea la UE este considerată cea mai bună modalitate de a asigura modernizarea și dezvoltarea Moldovei. Această abordare reflectă viziunea europeană conform căreia integrarea nu este doar un proces economic, ci și o garanție a stabilității politice și a securității naționale.

Din perspectiva integrării europene, sprijinul oferit de Triunghiul de la Weimar reprezintă o ancoră diplomatică și strategică pentru Moldova. Asistența oferită de aceste trei state influente din cadrul UE ar putea accelera procesul de aderare, dat fiind rolul lor semnificativ în politica europeană. În plus, sprijinirea reformelor interne și consolidarea securității naționale nu numai că fortifică poziția Moldovei în negocierile de aderare, dar contribuie și la stabilitatea internă și regională, care este un element important al parcursului european de succes al țării noastre.

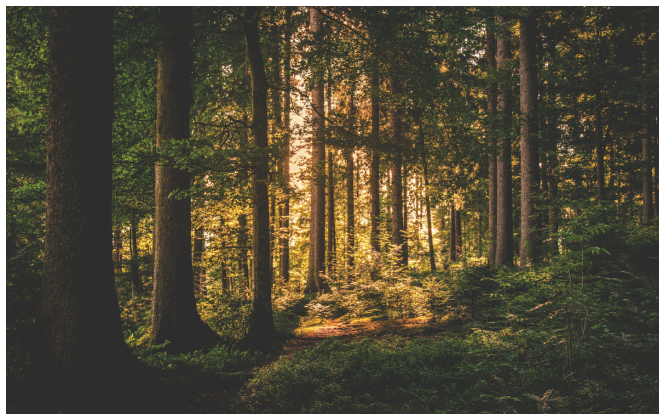
EU4Public Order își începe activitatea în Moldova

Pe 17 septembrie a fost lansat oficial în Moldova proiectul EU4Public Order, finanțat de Uniunea Europeană. Acesta va fi implementat pe parcursul a trei ani de către Jandarmeria Națională Italiană, care desfășoară atribuțiile poliției în țara lor, dar și peste hotare. Bugetul total al proiectului este de 2 milioane de euro.

Proiectul are scopul de a îmbunătăți munca Ministerului de Interne și a Inspectoratului General de Carabinieri, punând accentul pe transparență, responsabilitate și profesionalism. Carabinierii italieni vor ajuta forțele de ordine din Moldova să soluționeze problemele legate de siguranța și ordinea publică. Se va lucra atât la prevenirea și combaterea criminalității, cât și la promovarea drepturilor omului. Proiectul va permite forțelor de ordine din țara noastră să ofere cetățenilor servicii calitative, în conformitate cu practicile Uniunii Europene.

„Proiectul va spori siguranța cetățenilor în timpul evenimentelor autorizate și va ajuta forțele de ordine publică să asigure controlul și gestionarea mulțimilor în timpul demonstrațiilor neautorizate și a revoltelor”, a declarat Jānis Mažeiks, ambasadorul Uniunii Europene în Moldova.

UE consolidează sprijinul pentru Moldova prin investiții în silvicultură și căi ferate

Banca Europeană de Investiții (BEI) și guvernul Republicii Moldova au semnat două acorduri menite să îmbunătățească sustenabilitatea economică și ecologică a țării. Este vorba despre un împrumut de 200 de milioane de euro prevăzut pentru dezvoltarea silviculturii și un grant de 12 milioane de euro pentru îmbunătățirea infrastructurii feroviare.

Aceste investiții vizează accelerarea tranziției verzi a Moldovei, îmbunătățirea conectivității și sprijinirea rutelor comerciale regionale, inclusiv a legăturilor cruciale cu țara vecină Ucraina.

Împrumutul BEI în valoare de 200 de milioane de euro va dezvolta silvicultura din Moldova prin îmbunătățirea gestionării pădurilor, consolidarea cadrului de reglementare și contribuția la Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor, care își propune să planteze 145.000 de hectare de păduri. De asemenea, banii oferți de către BEI vor fi utilizați pentru refacerea a 63.000 de hectare de terenuri și păduri degradate, abordând probleme precum eroziunea solului și pierderea biodiversității.

Un alt acord cu UE presupune un grant de investiții în valoare de 12 milioane de euro, care completează un acord de împrumut în valoare de 41,2 milioane de euro semnat în 2023. Finanțarea este prevăzută pentru a reabilita și moderniza secțiuni cheie ale infrastructurii feroviare din Moldova, îmbunătățind conectivitatea internă și oferind o rută de export vitală pentru Ucraina.

Proiectul se desfășoară în cadrul inițiativei

„Centura de solidaritate”, care își propune să consolideze stabilitatea regională și reziliența economică prin îmbunătățirea conectivității Moldovei cu Europa și Ucraina.

De la începutul activității sale în Moldova, în 2007, investițiile totale ale Băncii Europene de Investiții în țara noastră au ajuns la aproximativ 1,5 miliarde de euro în cadrul a peste 30 de proiecte. Aceste investiții sprijină obiectivele politicii UE în diverse sectoare, inclusiv securitatea și eficiența energetică, transporturile, sănătatea, digitalizarea, dezvoltarea sectorului privat și silvicultura.

Un reprezentant BERD și ministrul Mediului, Sergiu Lazarencu

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare oferă finanțare suplimentară pentru gestionarea deșeurilor în sudul Moldovei

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a anunțat acordarea unei sume suplimentare de 4,34 milioane de euro din Fondul Parteneriatului pentru eficiență energetică și mediu în Europa de Est (E5P) pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor în sudul Moldovei.

Finanțarea este oferită în cadrul primului proiect de gestionare a deșeurilor solide la scară largă din țară, care acoperă mai multe regiuni. Grantul va contribui la finanțarea infrastructurii critice de gestionare a deșeurilor în Moldova, de care vor beneficia aproximativ 185.000 de persoane din raioanele Ungheni, Nisporeni și Călărași. Acest prim proiect multiregional reprezintă un pas important către o soluție durabilă pentru serviciile de gestionare a deșeurilor solide și se așteaptă să servească drept model pentru restul țării. De asemenea, acesta va reduce semnificativ emisiile de dioxid de carbon și metan asociate gestionării deșeurilor, contribuind astfel la eforturile de decarbonizare ale Moldovei, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris privind schimbările climatice.

Datorită finanțării oferite de BERD, sprijinul total pentru gestionarea deșeurilor în Moldova se ridică la 15,45 milioane de euro (principalul donator fiind Direcția Generală Vecinătate și Extindere a Comisiei Europene). Fondurile sunt utilizate pentru achiziționarea echipamentelor de colectare și transportare a deșeurilor (containere pentru gunoi și vehicule speciale) și pentru construirea infrastructurii pentru gestionarea și reciclarea deșeurilor solide (depozite, instalații de sortare și tratare a deșeurilor).

CALEA SPRE UE: PROTEJAREA DREPTURILOR MINORITĂȚILOR ETNICE, PĂSTRAREA IDENTITĂȚII ȘI DIVERSITĂȚII CULTURALE A MOLDOVEI

NATALIA STERCUL, Directoarea executivă a Asociației pentru Politica Externă (APE)

Oportunitatea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană a fost salutăată de către adepții parcursului european de dezvoltare a țării, care sunt convinși că alegerea făcută în favoarea UE este singura decizie corectă pentru viitorul Moldovei. Argumentele invocate cel mai frecvent sunt noile perspective și beneficiile pe care Moldova și cetățenii săi le vor avea în urma aderării. În același timp, Republica Moldova continuă să fie o societate divizată, dintr-o serie de motive subiective și obiective. Autoritățile fac tot mai mult apel la coeziune socială și activism civic, în special în preajma referendumului privind aderarea Republicii Moldova la UE. În acest context, mulți reprezentanți ai minorităților etnice se întrebă: Cum sunt tratate minoritățile etnice în UE? Cum sunt sprijinite acolo comunitățile etnice și le sunt

oare respectate pe deplin drepturile? Pentru a răspunde la aceste întrebări, am discutat cu Natalia Stercul, directoarea executivă a Asociației pentru Politica Externă (APE).

UE dispune de un cadru juridic amplu pentru reglementarea drepturilor omului și

combaterea diferitelor forme de discriminare. Printre acestea se numără și legi care vizează protejarea drepturilor minorităților. Exemplele includ Convenția europeană a drepturilor omului, Convenția-cadru pentru protecția drepturilor minorităților, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare. Toate aceste instrumente sunt incluse în sistemul juridic al UE nu întâmplător. Protecția drepturilor minorităților europene este o prioritate și este considerată una dintre funcțiile buneii guvernante. Adevărul este că Europa a reușit să găzduiască cel mai divers amestec de culturi și limbi, religii și tradiții, toți oamenii fiind uniți de valori comune. Conform datelor publice, UE are peste 60 de limbi regionale pe lângă cele 24 de limbi oficiale. Diversitatea nu este doar conservată, ci și menținută.

Promovarea și protecția identităților minoritare în UE contribuie la prevenirea asimilării și a pierderii culturilor și credințelor religioase, dar și la menținerea diversității. Desigur, cu o astfel de diversitate, nu pot să nu apară anumite provocări, deoarece problemele și nevoile minorităților etnice sunt totuși diferite. Pentru a le soluționa, Uniunea Europeană a trebuit să dezvolte modele de lucru pentru a realiza un echilibru între minorități și majoritatea din Europa. Acest lucru s-a dovedit a fi foarte eficient și astăzi, pe bună dreptate,

comunitatea europeană poate fi numită o uniune a egalității, toleranței și justiției. Prin urmare, minoritățile etnice și protecția culturii și limbii lor sunt considerate în UE ca o valoare comună, protejată prin lege.

Ce va aduce aderarea la UE minorităților etnice care trăiesc în Republica Moldova? Nu își vor pierde identitatea? Vor putea să își păstreze valorile culturale și limba? Le vor fi respectate pe deplin drepturile în cadrul comunității europene?

UE acordă atenție îmbunătățirii standardelor educaționale ale minorităților, încurajează păstrarea tradițiilor și obiceiurilor culturale și utilizarea limbilor materne. În plus, țările UE sunt deschise inițiativelor civice, deoarece acestea contribuie la conservarea diversității culturale a Europei. Protecția culturii și a limbii minorităților este protejată în țările UE prin măsuri juridice. Prin urmare, aderarea la UE va oferi minorităților etnice care trăiesc în Moldova mai multe oportunități pentru păstrarea identității lor. Moldova va putea beneficia de fondurile și programele UE pentru protejarea și promovarea patrimoniului său cultural, inclusiv a tradițiilor și obiceiurilor diferitelor grupuri etnice. Aderarea la UE va crea condiții favorabile pentru Moldova în ceea ce privește elaborarea normelor juridice pentru protecția drepturilor omului și conservarea diversității culturale, combaterea discriminării pe criterii etnice, accesul la programele care vizează integrarea protecției drepturilor minorităților. Acest lucru va extinde și va îmbunătăți accesul la educație, sănătate, servicii sociale pentru toate grupurile etnice. Referendumul privind aderarea la UE din 20 octombrie ar putea fi un eveniment unificator pentru noi toți, întrucât ne va deschide noi posibilități.

Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, s-a adresat tuturor reprezentanților minorităților etnice în cadrul Forumului Național al Minorităților Etnice, care a avut loc pe 7 septembrie curent: „Pentru noi, pentru mine, nu contează ce limbă vorbește omul, din ce rădăcini etnice se trage, ce religie are – pentru mine, mai ales în calitate de Președinte, esențial este un lucru – că acest om este cetățean al Republicii Moldova. Vreau să reușim să construim în Republica Moldova o societate incluzivă și puternică, care prețuiește diversitatea culturală, protejează tradițiile comunităților și încurajează cetățenii să vorbească și să-și păstreze limba maternă. Aceasta este ceea ce garantează aderarea noastră la Uniunea Europeană”, a menționat președinta.

Drumul Moldovei spre UE înseamnă, printre altele, oportunități nelimitate de a dezvolta cultura țării noastre: „Dar acest lucru va fi posibil doar dacă vom sta împreună. Ceea ce facem astăzi va determina destinul nostru, destinul copiilor noștri și al țării noastre pentru deceniile următoare. Cu toții nu avem dreptul să facem o greșală”, a adăugat Maia Sandu.

Nu putem să nu fim de acord cu acest lucru, deoarece UE este un garant al păcii, stabilității și prosperității și cu siguranță asigură respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor tuturor minorităților etnice. Cetățenii moldoveni nu trebuie să își facă griji cu privire la pierderea identității lor. În țara noastră, problema identității naționale este adesea folosită de anumite forțe politice pentru a manipula și

MAIA SANDU la Forumul Național al Minorităților Etnice, 7 septembrie 2024

diviza oamenii. Acest lucru este caracteristic în special partidelor pro-ruse, care speculează pe tema identității naționale și a limbii pentru propriile scopuri politice. Respectul pentru lege a fost întotdeauna un principiu definitoriu pentru UE. În contextul actual tensionat din țară, cauzat de un mediu internațional instabil, marcat de conflicte armate, o creștere a autoritarismului, amenințări hibride și valuri de refugiați care fug din calea războiului, UE și-a extins inițiativele de protejare a drepturilor omului. UE a solicitat în mod repetat tuturor țărilor să asigure buna funcționare a instituțiilor democratice, libertatea religioasă, de opinie și de exprimare. Drumul Moldovei spre UE este, printre altele, o oportunitate de a dezvolta cultura țării într-o societate europeană puternică, care apreciază diversitatea culturală, protejează tradițiile comunităților etnice și încurajează cetățenii să-și păstreze limba maternă.

CUM DEZINFORMAREA ȘI PROPAGANDA RUSĂ DEZBINĂ SOCIETATEA MOLDOVENEASCĂ ȘI AFECTEAZĂ MINORITĂȚILE ETNICE

Dezinformarea și propaganda rusă influențează în modul cel mai direct minoritățile etnice din Republica Moldova. Potrivit expertului politic și directorului executiv al

Centrului de Informare și Documentare NATO, Ion Tăbârță, acest lucru se întâmplă pentru că mulți reprezentanți ai minorităților etnice nu posedă limba română și sunt vorbitori de rusă. Este bine știut că propaganda în limba rusă, în Moldova, dar și în toate statele post-sovietice, se răspândește cel mai ușor. Din aceste considerente, mesajele anti-UE precum că Rusia ar fi partenerul strategic al Republicii Moldova, că actuala guvernare și-ar dori unirea cu România, că Uniunea Europeană este în pragul destrămării și e plină de probleme, printre care comunitatea LGBT, au un impact mai mare asupra minorităților etnice rusolingve din Republica Moldova.

Astfel, pentru Federația Rusă orice comunitate etnică

ION TĂBĂRȚĂ, directorul CID NATO

rusolingvă reprezintă un grup strategic în toate statele post-sovietice, inclusiv în Republica Moldova. Dacă vom analiza modul în care se votează în țara noastră, putem observa că mereu am avut așa numitul „vot etnic”. Reprezentanții minorităților etnice, în linii mari, organizat au votat pentru partidele de stânga. Pe asta mizează în continuare Rusia când promovează mesajele sale de manipulare și dezinformare.

Cel mai elocvent exemplu al modului în care un grup etnic minoritar este influențat de propaganda rusă este UTA Găgăuzia. Acest grup etnic, din păcate, nu a fost integrat în societatea moldovenească, iar la fiecare scrutin vedem cum alegătorii din autonomie, practic în totalitate, votează anumite partide proruse. În prezent putem vedea că o mare parte din electoratul din UTA Găgăuzia susține un grup politic de interese ruse – gruparea Șor.

Actorii politici prorusi au fost, de fapt, cei care nu au integrat minoritățile etnice rusolingve în societatea moldovenească. Acesta a fost tot timpul interesul Federației Ruse. Moscova mereu a încercat să facă tot posibilul ca etnicii ruși din toate statele post-sovietice să nu se integreze în societățile respective. De aici și vin narațiunile promovate de propaganda rusă precum că etnicii ruși sunt discriminați, că nu le-ar fi respectate drepturile, că nu li se vorbește în limba lor maternă, etc. Aceștia constant au solicitat ca

limba rusă să fie a doua limbă de stat. Este o politică orchestrată și dusă de Rusia atât în statele baltice, cât și în Republica Moldova. La un moment dat, în țară am avut presiuni puternice ca limba rusă să fie a doua limbă oficială, asta pentru că Federația Rusă niciodată nu a dorit ca etnicii rusolingvi din Moldova, dar și din alte state, să se integreze în statele în care locuiesc.

Nu pot spune că partidele proeuropene au gestionat situația mai bine în ceea ce privește minoritățile etnice din Găgăuzia, însă anume partidele proruse au fost cele care au menținut societatea divizată. Aceștia nu au integrat etnicii din Găgăuzia în societatea moldovenească pentru că pe ei îi interesa doar votul lor, mai mult nimic. Dacă această etnie ar fi fost integrată în societatea noastră, ea nu ar fi votat etnic, adică pentru partidele care optează pentru apropierea de Federația Rusă.

Autoritățile moldovenești încearcă să combată dezinformarea în rândurile minorităților etnice, însă aceste încercări sunt sporadice și cumva se limitează la elitele acestor grupuri etnice. Pentru a combate dezinformarea în rândurile minorităților etnice, este nevoie de a lucra sistemic și de a ajunge la toți, nu doar la anumiți reprezentanți.

Deși autoritățile încearcă să lupte cu propaganda, trebuie să recunoaștem că rezultatele încă nu sunt cele așteptate și această concluzie o facem reieșind din faptul că societatea moldovenească continuă să fie una divizată. Atâta timp cât avem o diviziune clară a societății, înseamnă că eforturile autorităților nu sunt suficiente, iar narațiunile propagandei vor continua să culeagă roade. Noi avem nevoie de o societate consolidată pentru a combate dezinformarea care vine din Federația Rusă.

Dacă ne uităm acum la grupurile etnice rusolinge din țară vedem că ele rezonază cu mesajele care vin dinspre Moscova sau Tiraspol și mai puțin rezonază cu cele care vin de la Chișinău. Este un rezultat al divizării societății, iar acest lucru nu ajută deloc parcursul european al Republicii Moldova. Din păcate, observăm că mulți reprezentanți ai minorităților etnice vor neutralitate și sunt împotriva aderării la UE sau chiar susțin apropierea de Federația Rusă.

INTERVIU CU ANDREI CURĂRARU, SPECIALIST ÎN DREPT ȘI COFONDATORUL COMUNITĂȚII WATCHDOG

ANDREI CURĂRARU, cofondatorul comunității WatchDog

Specialistul în drept și reprezentantul comunității WatchDog Andrei Curăraru ne-a oferit un interviu în care a vorbit despre rolul diasporei în alegerile prezidențiale și Referendumul constituțional privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

- În contextul alegerilor prezidențiale, cum vedeți rolul diasporei moldovenești în susținerea procesului democratic din Republica Moldova?

Diaspora moldovenească joacă un rol esențial în susținerea procesului democratic din Republica Moldova, mai ales în contextul alegerilor prezidențiale,

fiind o forță care, de regulă, deține „votul de aur” care decide învingătorul. Prezența diasporei la vot a crescut semnificativ în ultimele cicluri electorale. De exemplu, în 2016 au votat peste 138.000 de moldoveni din afara țării, iar în 2020 numărul a crescut la peste 260.000. Această creștere demonstrează angajamentul lor față de viitorul democratic al țării, chiar și de la distanță.

Pentru alegerile din 2024, diaspora va avea opțiunea de a vota nu doar fizic, dar și prin corespondență în anumite state, cum ar fi SUA și Canada. Această evoluție importantă, care extinde accesul și eficientizează procesul democratic, permite o participare mai largă și mai accesibilă a cetățenilor moldoveni din întreaga lume. Cu toate acestea, interesul pentru votul prin corespondență arată că el nu este o măsură sustenabilă. Republica Moldova trebuie să continue calea spre votul electronic și să asigure faptul că fiecare cetățean poate să-și exercite drepturile electorale oriunde în lume.

Participarea masivă a diasporei la vot este, de asemenea, un semnal puternic către autoritățile de la Chișinău și partenerii internaționali că moldovenii, indiferent unde s-ar afla, își doresc un viitor european, democratic și stabil pentru țara lor.

- Autoritățile de la Chișinău au luat careva măsuri pentru a facilita participarea activă a diasporei la alegerile prezidențiale din acest an și la Referendumul constituțional privind aderarea Republicii Moldova la UE? Există schimbări față de alegerile anterioare?

Autoritățile de la Chișinău au adoptat mai multe măsuri pentru a facilita participarea diasporei la alegerile prezidențiale din 2024 și la Referendumul constituțional privind aderarea Republicii Moldova la UE. O schimbare semnificativă față de alegerile anterioare este **introducerea votului prin corespondență pentru cetățenii moldoveni aflați în SUA, Canada, Norvegia, Suedia, Finlanda și Islanda.**

Aproximativ 1.986 de cetățeni s-au înregistrat pentru a vota prin corespondență, ceea ce reprezintă un pas important pentru cei care locuiesc la distanțe mari de secțiile de votare.

Până acum, aproape 118 mii de cetățeni din diasporă s-au înregistrat pentru a participa la vot, Italia, Regatul Unit, Germania și Rusia fiind țările cu cele mai mari comunități de alegători înregistrați. De exemplu, Italia are 23.796 de cetățeni înregistrați, iar Rusia 14.614. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste țări nu beneficiază de opțiunea de vot prin corespondență, ceea ce poate limita participarea activă.

Autoritățile au continuat să promoveze **înregistrarea prealabilă**, o măsură esențială pentru organizarea eficientă a secțiilor de votare în străinătate. Până la începutul lunii septembrie, cei mai mulți cetățeni moldoveni din diasporă s-au înregistrat în Italia (23.796), Regatul Unit (16.919) și Germania (15.768). În același timp, numărul de înregistrări pentru votul prin corespondență în aceste țări rămâne inexistent, ceea ce subliniază limitările actuale ale acestei opțiuni în regiunile cu cele mai mari comunități.

Deși măsurile implementate reprezintă un pas înainte, există un decalaj între numărul de înregistrări și utilizarea efectivă a votului prin corespondență, ceea ce arată că diaspora are încă provocări în accesarea acestui mecanism electoral.

- Cum poate diaspora contribui la succesul Referendumului constituțional privind aderarea Moldovei la Uniunea Europeană?

Diaspora moldovenească are un rol crucial în succesul referendumului constituțional privind aderarea Moldovei la Uniunea Europeană, dar nu este vorba doar de prezența la vot. Participarea lor activă este esențială pentru contracararea influenței destabilizatoare a Rusiei și a narațiunilor anti-UE, care sunt promovate agresiv în țară.

În mod concret, diaspora poate contribui prin implicarea în campaniile de informare, de

exemplu, prin inițiative precum „Cetățeni pentru Europa”. Aceste campanii sunt menite să mobilizeze votanții și să clarifice beneficiile pe care le aduce aderarea la UE, mai ales în fața dezinformării venite din partea Moscovei. Să fim clari: dacă acest referendum eșuează, Moldova riscă nu doar să stagneze economic, ci și să cadă în sfera de influență a Rusiei, similar cu ce am văzut în Georgia. Fără o direcție clară spre UE, orice încercare de a implementa reforme, mai ales în domeniul justiției și statului de drept, ar putea fi abandonată. Acest fapt se va reflecta negativ și asupra diasporei și posibilităților lor de returnare în țară.

- Din ceea ce se întâmplă în mediul online și din observațiile dvs. personale, cum credeți, cât de mult se implică diaspora în dezbaterile privind viitorul european al Moldovei?

Implicarea diasporei în dezbaterile privind viitorul european al Moldovei este vizibilă, dar nu la nivelul așteptărilor. Deși există lideri de opinie care încearcă să mobilizeze diaspora, impactul campaniilor de dezinformare este extrem de puternic. De la mesaje false răspândite în social media, la tactici directe de intimidare și confuzie politică, aceste campanii au redus entuziasmul și au amplificat neîncrederea în procesul de integrare europeană.

Pe lângă asta, se simte o oboseală generalizată în rândul diasporei. După ani de participare activă la alegeri care au dus la schimbări sub nivelul așteptărilor excesive, mulți membri ai diasporei resimt o frustrare și o dezamăgire profundă față de situația politică din Moldova. Unii și-au pierdut încrederea că participarea lor poate schimba realmente ceva, mai ales când văd cum forțele pro-ruse continuă să destabilizeze situația din țară. Dezinformarea finanțată de Rusia a devenit omniprezentă, încercând să slăbească susținerea pro-UE, mai ales în rândul moldovenilor care trăiesc în afara țării.

- Dacă Republica Moldova se va integra în UE, diaspora moldovenească va avea anumite beneficii?

Integrarea Moldovei în Uniunea Europeană va aduce beneficii clare pentru moldovenii din diasporă, în special în ceea ce privește **drepturile de pensie**. Moldovenii care au lucrat în mai multe state membre UE vor putea primi pensiile din toate țările în care au contribuit. Sistemul de coordonare european asigură că nimeni nu pierde ani de muncă. Fie că aleg să rămână în străinătate sau să se întoarcă acasă, pensionarii vor putea primi aceste drepturi chiar și în Moldova. Pentru mulți dintre cei care au lucrat din greu ani de

zile în afara țării, acest lucru reprezintă o siguranță financiară reală și o recunoaștere a eforturilor lor.

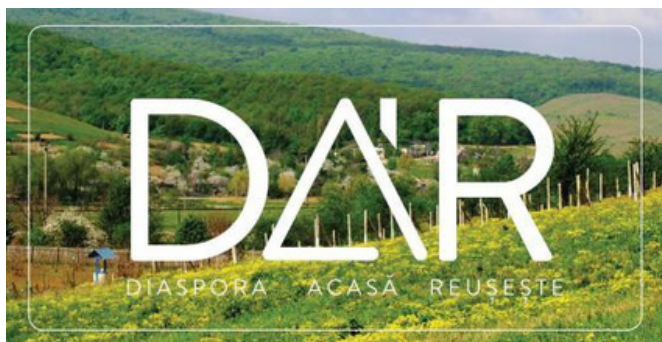
Pe lângă aceasta, diaspora va beneficia de fonduri europene pentru a investi în Moldova, fie că este vorba despre dezvoltarea afacerilor sau proiecte locale. Aceste oportunități pot face din Moldova o destinație atractivă pentru cei care se gândesc să se întoarcă, contribuind la dezvoltarea economică a țării lor de origine. În plus, accesul la programele educaționale europene va deschide uși pentru tinerii moldoveni, permițându-le să studieze în cele mai bune universități din Europa.

Însă, dincolo de beneficiile materiale, este vorba despre demnitatea de a-ți ști eforturile recunoscute, de a avea acces la aceleași drepturi și oportunități ca orice alt cetățean european. Integrarea în UE oferă nu doar siguranță financiară, ci și posibilitatea de a trăi și a îmbătrâni cu demnitate, indiferent dacă alegi să te întorci acasă sau să rămâi în Europa. Este despre a primi recunoașterea pentru toți anii de muncă și sacrificii, într-o lume care îți respectă drepturile și îți oferă șansa de a-ți construi un viitor mai bun.

- În contextul parcursului european al țării noastre, ce politici sau programe urmează să implementeze Guvernul Republicii Moldova pentru a motiva moldovenii plecați să revină acasă.

Guvernul Republicii Moldova a început să implementeze câteva programe care vizează reîntoarcerea cetățenilor din diasporă, dar adevăratele oportunități de stimulare vor veni odată cu fondurile de pre-aderare oferite de Uniunea Europeană. Deocamdată, avem **Programului național de stimulare a revenirilor și de facilitare a (re)integrării cetățenilor 2023-2027**, care oferă acces la servicii medicale, sprijin pentru integrarea pe piața muncii și fonduri pentru lansarea de afaceri. E un început, dar încă suntem la faza inițială, iar rezultatele sunt limitate la cazuri individuale și mici proiecte locale.

Un alt exemplu este **Programul Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3”**, care a mobilizat diaspora pentru a finanța și sprijini dezvoltarea comunităților din Moldova. Până acum,

s-au derulat 42 de proiecte, dar din nou, aceste inițiative sunt punctuale și depind foarte mult de implicarea voluntară a diasporei și de fondurile disponibile.

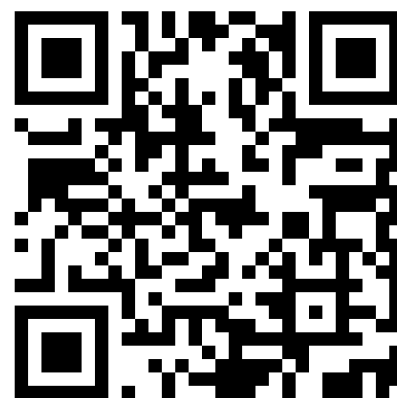
Totuși, trebuie să fim realiști. Impactul acestor programe este relativ limitat până când Moldova va începe să primească fonduri de pre-aderare mai substanțiale de

la Uniunea Europeană. Atunci vom vedea investiții mai serioase în infrastructură, educație și locuri de muncă, ceea ce ar putea motiva cu adevărat moldovenii să revină în număr mai mare. E un proces lung și dificil, iar până atunci, guvernul încearcă să mențină implicarea diasporei cu resursele pe care le are la dispoziție.

- Ce mesaj aveți pentru cetățenii moldoveni din diasporă care ezită să participe la Referendum și la alegerile prezidențiale?

Știu că mereu ați fost cei la care s-a apelat atunci când democrația Moldovei a fost în pericol. Acum aveți șansa să faceți mai mult decât să o salvați — să îi oferiți un viitor solid în Uniunea Europeană.

Pentru voi, cei din diasporă, acest moment este crucial. Votul vostru poate decide dacă Moldova va fi un stat european, stabil și prosper, sau dacă vom rămâne captivi influențelor externe care ne țin pe loc. Referendumul și alegerile prezidențiale nu sunt doar despre o alegere politică, ci despre viitorul nostru comun. Dacă ați simțit vreodată că eforturile voastre sunt prea mici pentru a schimba ceva, acum este momentul să demonstrați contrariul.

**Părerea dvs. contează!
Vă rugăm să scanați
acest QR cod și să
completați un formular în
care să ne lăsați o
recenzie. Vă mulțumim!**

Nu vă lăsați influențați de oboseala politică sau de dezinformare. Acum este șansa noastră să ne asigurăm că sacrificiile făcute pentru democrație vor conta, că Moldova va avea un loc în Europa, nu doar geografic, ci și politic. Fiecare vot din diasporă este un vot pentru o Moldovă care nu va mai fi la cheremul jocurilor politice externe, ci va fi stăpână pe destinul ei, într-o Uniune Europeană care îi oferă oportunități reale.

Acum e momentul să acționăm. Doar împreună putem decide dacă Moldova este cu adevărat europeană.